

Koninklijke Tichelaar Makkum opent vandaag officieel de vernieuwde fabriekswinkel. In de winkel in Makkum staan oud en nieuw broederlijk bijeen. Naast het eigen aardewerk zijn tal van andere ambachtelijk gemaakte gebruiksvoorwerpen te koop, van traditioneel houtschilderwerk uit Hindeloopen tot moderne tafelkleden. (Foto Sake Elzinga)

Klassieke borden naast druppeltegels

Aardewerkfabriek Tichelaar combineert traditie en innovatie

Nederlands oudste bedrijf, aardewerkfabriek Tichelaar in Makkum, opent vandaag een warenhuis in handgemaakte gebruiksvoorwerpen, van haringschalen tot designproducten.

NRC 16-6-'05

Door onze redacteur
ARJEN RIBBENS

MAKKUM, 16 JUNI. Jan Tichelaar trekt een vies gezicht. „Zo moet het dus niet”, zegt hij op besliste toon. De 43-jarige directeur van Koninklijke Tichelaar Makkum, de Friese aardewerkfabriek die stamt uit 1572, heeft juist zijn missie uiteengezet. Een lastige opdracht: in een tijd waarin kunstnijverheid vrijwel is verdwenen, roeit het oudste bedrijf van Nederland tegen de stroom op. Niks mechanisatie, niks uitbesteden van arbeid in een lagelonenland. Koninklijke Tichelaar Makkum blijft trouw aan de eigen traditie en zoekt een markt voor bijzondere, handgemaakte gebruiksvoorwerpen.

Maar bij een rondleiding door zijn fabriek

blijkt dat Jan Tichelaar – de dertiende generatie Tichelaar in de directie – in eigen huis ook nog wat uit te leggen heeft. Naast een rij grote ovens stuit hij op een partij sieraardewerk bestemd voor een taxfree-winkel op Schiphol. Rijkversierde borden met een grote gele tulp op de bodem. „Hier heb ik geen goed gevoel bij”, zegt de directeur hoofdschuddend. „Dit is het uitventen van een plat Hollands cliché.”

Wat hem voor ogen staat, laat Jan Tichelaar zien met wat in goed Fries de *Craft Store* heet, de vernieuwde fabriekswinkel die vandaag officieel wordt geopend. Het architectenbureau Merckx & Girod, eerder verantwoordelijk voor de renovatie van het Concertgebouw in Amsterdam, tekende voor de verbouwing. Met enkele krachtige ingrepen voegde het bureau diverse historische panden samen tot een 1.200 meter grote open ruimte met een opmerkelijk moderne uitstraling.

Oud en nieuw op een vanzelfsprekende manier samenvoegen, dat is ook het concept van Koninklijke Tichelaar Makkum. Naast tulpenvazen, haringschalen en kaststellen (twee vazen en een pot) naar soms eeuwenoud ontwerp, maakt het bedrijf ook produc-

ten van hedendaagse ontwerpers en kunstenaars.

Vier jaar geleden begon Jan Tichelaar kunstenaars te vragen om de mogelijkheden van de ambachtelijke aardewerktechniek te verkennen. Een voor de hand liggend initiatief, zegt hij. „Nederlandse ontwerpers staan internationaal aan de top.” Hella Jongerius ontwierp voor zijn fabriek diverse serviezen die wereldwijd de aandacht trokken. Roderick Vos bedacht zijn populaire MaMa-vaas, Erik-Jan Kwakkel en Arnout Visser een opvallende druppeltegels voor in de badkamer.

In de winkel in Makkum staan oud en nieuw, traditie en innovatie, broederlijk bijeen. Klassieke sierborden naast moderne borden van designer Marcel Wanders. Zó haal je traditionele producten uit de toeristische hoek, zegt de directeur. En tegelijkertijd, vervolgt hij, laat je zien dat de moderne vazen en borden in een traditie staan.

Koninklijke Tichelaar heeft aardewerk verlost van het oubollige imago, stelt Jan Tichelaar. Nu is het tijd om geïnteresseerde bezoekers naar Makkum te lokken. „We moeten wel. Onze vroegere afzetkanalen, winkels als Fokke & Meltzer, zijn het afgelopen decennium bijna allemaal verdwenen.”

De aardewerkfabriek trok jaarlijks al 40.000 bezoekers. Maar van alleen bussen met plattelandsvrouwen moet het bedrijf het niet hebben: 95 procent van de bezoekers deed na de rondleiding geen aankoop in de fabriekswinkel. Hoe krijg je „bovengemiddeld cultureel geïnteresseerden”, zoals Tichelaar de doelgroep omschrijft, naar de voet van de Afsluitdijk? Met een breed opgezet warenhuis, verwacht de directeur. Een winkel waar je inclusief rondleiding moeiteloos een halve dag kunt zoetbrengen.

De *Craft Store* wil een podium zijn voor de bedrijven en ontwerpers die ambachtelijke technieken laten herleven. Want naast het eigen aardewerk en tegelassortiment zijn in Makkum tal van andere ambachtelijk gemaakte gebruiksvoorwerpen te koop. Van traditioneel houtschilderwerk uit Hindeloopen tot de papieren kasten van Studio Job, en van glaswerk van Copier en Berlage tot de moderne tafelkleden van Ineke Hans. In de winkel is ook een klein restaurant met bijzonder brood en regionale kaas en worst.

Tichelaar: „Nu maar hopen dat de mensen uit de Randstad de Coentunnel zullen doorsteken. Voor sommige Amsterdammers is dat al een heel avontuur.”